

Sygn.akt III AUa 265/20

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 sierpnia 2020 r.

Sąd Apelacyjny w Białymstoku, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący sędzia Barbara Orechwa-Zawadzka Sędziowie Alicja Sołowińska

Bożena Szponar - Jarocka

Protokolant Edyta Katarzyna Radziwońska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 25 sierpnia 2020 r. w B.

sprawy z odwołania E. S.

przeciwko Prezesowi Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego

o świadczenie niezrealizowane

na skutek apelacji wnioskodawczyni E. S.

od wyroku Sądu Okręgowego w Białymstoku V Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 11 lutego 2020 r. sygn. akt V U 1032/19

oddala apelację.

Sygn. akt III AUa 265/20

UZASADNIENIE

Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego decyzją z 23 maja 2019 r. odmówił E. S. prawa do wypłaty jednorazowego świadczenia pieniężnego jako świadczenia niezrealizowanego po zmarłym ojcu G. C..

E. S. złożyła odwołanie od tej decyzji, wnosząc o jej zmianę poprzez przyznanie jej jako córce G. C. prawa do wypłaty jednorazowego świadczenia pieniężnego za maj 2019 r.

Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego wniósł o oddalenie odwołania.

Sąd Okręgowy w Białymstoku wyrokiem z 11 lutego 2020 r. oddalił odwołanie.

Sąd Okręgowy ustalił, że G. C. zmarł 8 maja 2019 r. 15 maja 2019 r. jego córka E. S. złożyła wniosek o wypłatę niezrealizowanego świadczenia, tj. emerytury rolniczej za maj 2019 r. wraz z jednorazowym świadczeniem pieniężnym. W wyniku rozpoznania tego wniosku organ rentowy wydał zaskarżoną decyzję.

Sąd Okręgowy odwołał się do art. 12 pkt 4 ustawy z 4 kwietnia 2019 r. o jednorazowym świadczeniu pieniężnym dla emerytów i rencistów w 2019 r. (Dz.U. z 2019 r., poz. 743), zgodnie z którym w sprawach nieuregulowanych w niniejszej ustawie stosuje się przepisy ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, z wyjątkiem art. 136. Stosownie do treści art. 136 ust. 1 ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2018 r. poz. 1270 ze zm.) w razie śmierci osoby, która zgłosiła

wniosek o świadczenia określone ustawą, świadczenia należne jej do dnia śmierci wypłaca się małżonkowi, dzieciom, z którymi prowadziła wspólne gospodarstwo domowe, a w razie ich braku - małżonkowi i dzieciom, z którymi osoba ta nie prowadziła wspólnego gospodarstwa domowego, a w razie ich braku - innym członkom rodziny uprawnionym do renty rodzinnej lub na których utrzymaniu pozostawała ta osoba. Roszczenia o wypłatę świadczeń, o których mowa w ust. 1 art. 136 ustawy, wygasają po upływie 12 miesięcy od dnia śmierci osoby, której świadczenia przysługiwały, chyba że przed upływem tego okresu zostanie zgłoszony wniosek o dalsze prowadzenie postępowania (art. 136 ust. 3 ustawy).

Sąd Okręgowy stwierdził, że E. S. jako córka zmarłego G. C. należy do kręgu osób uprawnionych do wypłaty niezrealizowanego przez zmarłego świadczenia. Jednak nie może ubiegać się o wypłatę jednorazowego świadczenia pieniężnego, gdyż do tego świadczenia nie stosuje się regulacji przewidzianej w art. 136 ust. 1 ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Z tych względów Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c.

E. S. złożyła apelację od wyroku Sądu Okręgowego. Zaskarżyła wyrok w całości i zarzuciła niewłaściwe zastosowanie art. 12 ustawy z 4 kwietnia 2019 r. o jednorazowym świadczeniu pieniężnym dla emerytów i rencistów w 2019 r. Wniosła o skierowanie do Sądu Najwyższego lub Trybunału Konstytucyjnego pytania prawnego, czy jednorazowe świadczenie pieniężne dla emerytów i rencistów wypłacone po raz pierwszy w 2019 r. jest świadczeniem niezrealizowanym w razie śmierci osoby uprawnionej.

Sąd Apelacyjny ustalił i rozważył:

Apelacja była niezasadna.

Sąd Apelacyjny pozostawił bez rozpoznania złożony w postępowaniu apelacyjnym ponowny wniosek E. S. o ustanowienie jej adwokata z urzędu. Po wydaniu postanowienia Sądu Okręgowego w Białymstoku z 7 listopada 2019 r. o odmowie E. S. ustanowienia adwokata z urzędu oraz postanowienia Sądu Okręgowego w Białymstoku z 10 grudnia 2019 r. oddalającego zażalenie na postanowienie odmawiające jej ustanowienia pełnomocnika z urzędu nie nastąpiła zmiana sytuacji odwołującej, która wymagałaby konieczności udziału w sprawie takiego pełnomocnika. We wniosku tym odwołująca wskazała, że prawo do jednorazowego świadczenia, o które się ubiega, wygasa po upływie 12 miesięcy od śmierci jej ojca, i wnosi o kontynuowanie postępowania. Nie były jednak to okoliczności, które stanowiły podstawę do ponownej oceny jej sytuacji życiowej i oceny zasadności wniosku o ustanowienie jej pełnomocnika z urzędu. Z tego względu wniosek ten został pozostawiony w aktach sprawy bez rozpoznania na podstawie art. 177² § 2 k.p.c.

E. S. domagała się wypłaty jej jako córce po zmarłym 8 maja 2019 r. ojcu, G. C., niezrealizowanego świadczenia, tj. jednorazowego świadczenia pieniężnego dla emerytów i rencistów w 2019 r., o którym mowa w art. 2 ust. 1 i 2 pkt 2 ustawy z 4 kwietnia 2019 r. o jednorazowym świadczeniu pieniężnym dla emerytów i rencistów w 2019 r. (Dz.U. z 2019 r., poz. 743). Ustawa ta określa warunki nabywania prawa do jednorazowego świadczenia pieniężnego przysługującego w 2019 r. oraz zasady jego wypłaty. Zgodnie z art. 2 ust. 2 pkt 2 tej ustawy jednorazowe świadczenie pieniężne przysługuje osobom, które 30 kwietnia 2019 r. mają prawo do m.in. świadczeń z ubezpieczenia emerytalno-rentowego, o których mowa w art. 18 pkt 1-4 ustawy z 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz.U. z 2019 r. poz. 299 i 303). Do takich świadczeń należy m.in. emerytura rolnicza, wymieniona w art. 18 pkt 1 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników. Ojciec odwołującej, G. C., miał przyznane na 30 kwietnia 2019 r. prawo do takiej emerytury.

Oceniając, czy odwołującej jako córce przysługuje po zmarłym ojcu niezrealizowane jednorazowe świadczenie, o jakim mowa w art. 2 pkt 2 tej ustawy, Sąd Okręgowy zasadnie odwołał się do art. 12 pkt 4 ustawy o jednorazowym świadczeniu pieniężnym dla emerytów i rencistów w 2019 r. Ustawa ta nie reguluje kwestii wypłaty jednorazowego świadczenia w 2019 r. dla innych osób niż osoba uprawniona do takiego świadczenia. Zgodnie z art. 12 pkt 4 tej ustawy, w sprawach nieuregulowanych w tej ustawie stosuje się przepisy ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, z wyjątkiem art. 136. Niemniej jednak właśnie art. 136 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych reguluje zasady przyznania prawa do niezrealizowanego świadczenia w

związku ze śmiercią osoby ubiegającej się o świadczenie. Zgodnie z tym przepisem w razie śmierci osoby, która zgłosiła wniosek o świadczenia określone ustawą, świadczenia należne jej do dnia śmierci wypłaca się małżonkowi, dzieciom, z którymi prowadziła wspólne gospodarstwo domowe, a w razie ich braku - małżonkowi i dzieciom, z którymi osoba ta nie prowadziła wspólnego gospodarstwa domowego, a w razie ich braku - innym członkom rodziny uprawnionym do renty rodzinnej lub na których utrzymaniu pozostawała ta osoba. Odwołująca należy do kręgu tych osób jako córka zmarłego G. C.. Niemniej jednak art. 12 pkt 4 ustawy o jednorazowym świadczeniu pieniężnym dla emerytów i rencistów w 2019 r. wyraźnie wyłącza możliwość zastosowania art. 136 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Z tego względu Sąd Apelacyjny nie dostrzegł potrzeby zwrócenia się do Sądu Najwyższego z pytaniem prawnym w zakresie możliwości wypłaty osobom, o których mowa w art. 136 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, niezrealizowanego jednorazowego świadczenia pieniężnego dla emerytów w 2019 r.

Sąd Apelacyjny nie dostrzegł również potrzeby, aby skierować do Trybunału Konstytucyjnego pytanie prawne w zakresie zgodności art. 12 pkt 4 ustawy o jednorazowym świadczeniu pieniężnym dla emerytów i rencistów w 2019 r. z Konstytucją RP. Odwołująca również nie wskazuje dlaczego ten przepis miałby być niezgodny z Konstytucją RP.

Mając powyższe na uwadze, apelacja podlegała oddaleniu na podstawie art. 385 k.p.c.